

VILANOVA

La trobada de manaies evoca les antigues processons de Setmana Santa

El seguici inaugural de La Geltrú Mil.lenària va sorprendre la ciutat

REDACCIÓ

Vilanova i la Geltrú va poder evocar, dissabte passat, les velles processons de Setmana Santa, gràcies al pas solemne dels quatre grups d'armats, vinguts d'arreu del país, que van participar en el Seguici Inaugural de la Geltrú Mil.lenària.

El Seguici anava encapçalat pels penons de la Geltrú i de Catalunya. Al darrere, els Estaferms de Sant Vicenç dels Horts, els Armats del Pla de Santa Maria, els Estaferms de Besalú i els Jueus d'Esterrí d'Àneu va recórrer els carrers de la Geltrú vella i del centre de la ciutat, fins arribar a la plaça de la Vila. Els quatre grups van sorprendre en una població, Vilanova, que fa ja més de 25 anys que no veu sortir els manaies de la Geltrú.

D'altra banda, el Grup d'Àmics del Bestiari i la Cultura Popular (GABICP), que ha assessorat l'Associació de Veïns en l'elecció dels grups i en l'organització del Seguici, ha escollit uns grups que defugen el vestuari romà que identifica els armats i que, de fet, els defineix. **D'armats n'hi ha molts, diu Salvador Masana Saburit, membre del GABICP, però un cop n'has vist un, tot semblen iguals. Nosaltres hem buscat aquells que surten del que és normal.** És el cas del grup de Sant Vicenç dels Horts, amb un vestuari propi dels segles XVI i XVII quan va aparèixer, o dels Armats del Pla de Santa Maria, un grup que es caracteritza per l'ús de la màscara. Com explica Masana, aquests mateixos armats no s'atrevien a sortir del seu poble, perquè no anaven vestits de romans, tot i que el vestuari que porten és el de sempre a casa

seva. En un moment determinat, tots els grups van anar adquirint el vestit de romans, fins que no s'ha donat la importància històrica que tenen a aquests altres grups.

Per Masana, la resposta del públic de Vilanova va ser molt positiva. **Aquesta és una ciutat on estem molt acostumats a veure foc, però una cosa com aquesta no s'havia vist mai. En aquest sentit penso que va ser un èxit.** Sobre la possibilitat de recuperar els manaies de la Geltrú, Masana pensa que hi hauria d'haver més moviment. **Jo sempre he defensat que el cicle festiu de Vilanova no és complet si no es recuperen les processons de Setmana Santa, cosa que s'ha fet a bona part de Catalunya.**

Un cop acabat el seguici, els representants dels quatre grups i de l'Associació de Veïns de la Geltrú van ser rebuts per l'alcalde, Esteve Orriols, i d'altres membres de la Corporació, a l'Ajuntament. A l'acte va assistir-hi també el director general d'Acció Cívica, Josep Lluís Cleries, convidat per l'Associació de Veïns.

Al vespre, organitzadors, armats i els representants de les confraries que van acompanyar els grups van sopar plegats. Els participants al Seguici van rebre una litografia amb els monuments de la Geltrú de Salvador Masana, que també es vendrà per Sant Jordi per sufragar les despeses de la celebració.

Els armats que van desfilars defugien dels típics manaies romans

Jueus d'Esterrí d'Àneu. En el moment en què es va formar el Seguici

MARY

Els Estaferms de Besalú. El grup que representava les comarques gironines

MARY

La Geltrú bateja diablots dels Quatre Elements del Tomb de Foc

El bateig i la cercavila de foc és el segon acte de la Geltrú Mil·lenària

REDACCIÓ

Dins dels actes de la Geltrú Mil·lenària demà es farà el Bateig de foc dels Quatre Elements del Tomb de Foc de la Geltrú. Els Quatre Elements seran quatre diablots que acompanyaran les quatre bèsties que participen, any rere any, al Tomb de Foc de la festa major de la Geltrú. Al seu bateig s'han convidat vibries, dracs i diables amb una tradició anelada d'arreu de Catalunya.

Com a diablots es coneixen els diables que antigament acompanyaven la Mulassa de Vilanova, quan era un element que treia foc, a les processons de Corpus o de Sant Antoni Abat. Els Quatre Elements s'inspiren en aquests diablots desapareguts o en d'altres figures com el Diabló del Ball de Gitanes del Vallès, o l'Esparríot, un personatge grotesc que posa ordre a les festes de Carnaval. Els Quatre Elements participen al Tomb de Foc de la Geltrú, els dos dracs de la Geltrú i les dues peces que habitualment es conviden.

Els vestits han estat confeccionats per Tullita Rex i pintats per Salvador Masana i Masana Saburit, mentre que les màscares són obra de l'escultor Abel Masana i les masses són obra de Joan Martínez i Àngel Raya.

Al Bateig dels Quatre Elements hi participaran els Balls de Diables de Valls, Vilanova i la Geltrú, Reus i els Bruixots d'Alcover. Els tres primers són balls centenaris, tot i que és el vilanoví el que més aviat es va recuperar després de la Guerra Civil. El grup de Valls vesteix vermell amb motius negres i és un ball parlat, amb diablès i Llucifer, com el vi-

Dos dels esbossos dels vestits que s'estrenaran demà.

DIARI

lanoví. Dels diables de Reus és característic el seu vestit brodat, que cada diable es confecciona. En aquest cas no hi ha personatges. Els Bruixots d'Alcover són els més novells, ja que daten del 1983. Destaquen pels seus vestits vermells (el pantaló) i la cassaca marronosa, decorats amb motius d'Arts Màgiques i Bruixeria.

Pel que fa a les bèsties, a banda dels dracs de la Geltrú, s'ha convidat la Vibria de Tarragona i la de Barcelona. La primera, estrenada el 1993, és obra de Josep Agustí i té pits i panxa de dona; cap, potes i cua de drac. La primera notícia de la de Barcelona és del 1939 i va sortir fins a finals del segle XVIII. Es va recuperar l'any 1993, construïda per Xavier Jansana.

A dos quarts de set de la tarda sortiran els quatre balls

de diables de quatre llocs diferents per convergir a la plaça Font i Gumà. De la plaça del Pou sortirà el Ball de Diables de Vilanova; de la de l'Assumpció els Bruixots de l'Alcover; de la plaça Sagrat Cor el Ball de Diables de Valls

Els Elements acompanyaran el Tomb de Foc de la festa major

i de la plaça Lledoners el de Reus.

Un cop a la plaça Font i Gumà sortiran de dins del Castell els Quatre Elements i les Quatre Bèsties. Allà, cadascun dels balls de diables aparadrinarà un Element, amb el

Bateig de Foc, és a dir amb la primera encesa de les masses. A continuació començarà la cercavila que acabarà a la plaça de la Vila.

La cercavila anirà pel carrer de la Torre fins a la plaça Assumpció per baixar pels carrers Castell, Bonaire, plaça Lledoners i Pujada del Cinto. Pel carrer de Santa Eulàlia començarà el recorregut pel centre de Vilanova. Es pujarà pel carrer Santa Madrona cap a la plaça de les Cols, es girarà pel carrer Comerç fins al carrer Sant Pere, plaça de les Neus i Rambla avall fins a la plaça de la Vila. En primer lloc aniran les bèsties, acompanyades cadascuna d'elles ja pels Quatre Elements del Tomb de Foc i, a continuació, els quatre balls de diables. La cercavila arribarà cap a les vuit del vespre a la plaça de la Vila, on hi haurà una encesa conjunta.

M. Vall Suñé

A dalt, els Quatre Elements, a baix a l'esquerra la Víbria de Tarragona i, al costat, la de Barcelona

Anahí Aguado

La Geltrú treu al carrer diables, dracs i víbries en motiu del Mil·lenari

● L'acte va servir per presentar els Quatre Elements

L'Hora

Les Víbries de Barcelona i Tarragona, els Dracs de la Geltrú i els balls de diables de Vilanova, de Valls, de Reus i d'Alcover, van omplir de foc la ciutat la tarda de dissabte passat, en motiu d'un nou acte de la celebració del Mil·lenari de la Geltrú. Aquesta vegada, la trobada de diables i bèsties de foc va servir per batejar els Quatre Elements: la Terra, l'Aigua, el Vent i el Foc, que a partir d'aquest any acompanyaran les quatre bèsties participants del Tomb de Foc de la Geltrú a la Festa Major d'aquest barri els dies propers al 15 d'agost.

Els convidats a la festa també van ser de gala: l'espectacular Víbria de Tarragona, estrenada el 1993, amb pits i ventre de dona, cap, bec i potes d'àliga i cua de drac, junt amb la Víbria de Barcelona, de la qual se'n té la primera referència l'any 1399.

A més dels dos dracs de la Geltrú: Tigre i Barrina, les quatre colles de diables convidades també van aportar el seu prestigi a la

festa: els Diables de Valls es troben referenciats des del 1895, els de Reus des del segle XVII i els de Vilanova es remunten al 1832. Des d'una nova època, els d'Alcover s'estrenaven el 1983.

Els ciutadans que es van aplegar al voltant de la cercavila de foc van poder veure els balls de diables i les bèsties passejant pels carrers del Geltrú i per les vies més amples de Vilanova, com la plaça de les Cols, la Rambla Principal i la plaça de la Vila, on es va acabar l'acte.

L'inici del recorregut, a dos quarts de set de la tarda, va esclatar des de quatre places geltrunenques: el ball de Diables de Vilanova des de la plaça del Pou, el d'Alcover des de la plaça de l'Assumpció, el de Valls des de la plaça del Sagrat Cor i el de Reus des de la plaça dels Lledoners van llençar els primers coets fins la plaça de Font i Gumà, davant del Castell de la Geltrú.

Allà, el nombrós públic que s'aplegava en aquesta plaça va poder veure, per primer cop, els personatges dels Quatre

Elements, amb els vestits, màscares i macs que utilitzaran. Les quatre noies que van donar vida a aquests personatges, en la seva primera aparició dissabte passat, van ser Roser Vidal Oliveras (la Terra), Xènia Milà Palmero (l'Aire), Anna Fandos Ferré (el Foc) i Maria del Mar Ferrer Pubill (l'Aigua).

Prèviament a la presentació dels elements es va llegir una llegenda argumentant-ne la seva creació.

Segons va poder escoltar el públic a la plaça de Font i Gumà, l'element Terra, amb el nom de Terral, prové dels avencs del massís del Garraf i agafa el margalló com a símbol visible en el seu vestit.

Des de la serra del bonaire, l'Airós representa aquells núvols de vent que netegen l'atmosfera local. Des de la Mediterrània, el tercer element que es va afegir a la festa va ser el Marejol (l'aigua), mentre que el Fogot, provinent de les flames dels focs de la Nit de Sant Joan d'arreu dels Països Catalans completa el quartet.